KIRKKONUMMI
Lillkantskog
maakaapelin kaivun arkeologinen valvonta 2021

Janne Soisalo

MIKROLIITTI Oy
PIENI TEHOKAS TERÄVÄ
ARKEOLOGISET TUTKIMUKSET
TAIDOLLA VUODESTA 1988

Tilaaja: Eltel Networks Oy

Sisältö

Perustiedot **2**
Valvonta **3**
Lähteet **5**

Kansikuva: Tutkimusalue ennen kaivamista. Kuva länteen.

Perustiedot

Tutkimuslupa: MV/27/05.04.01.02/2021

Alue: Maakaapelilinja Kirkkonummen Porkkalassa, muinaisjäännöskohteessa *Kirkkonummi, Lillkantskog (mj rek* 1000021591*)*

Tarkoitus: Valvoa tuleeko kaapeliojaa kaivettaessa esille arkeologisia jäännöksiä.

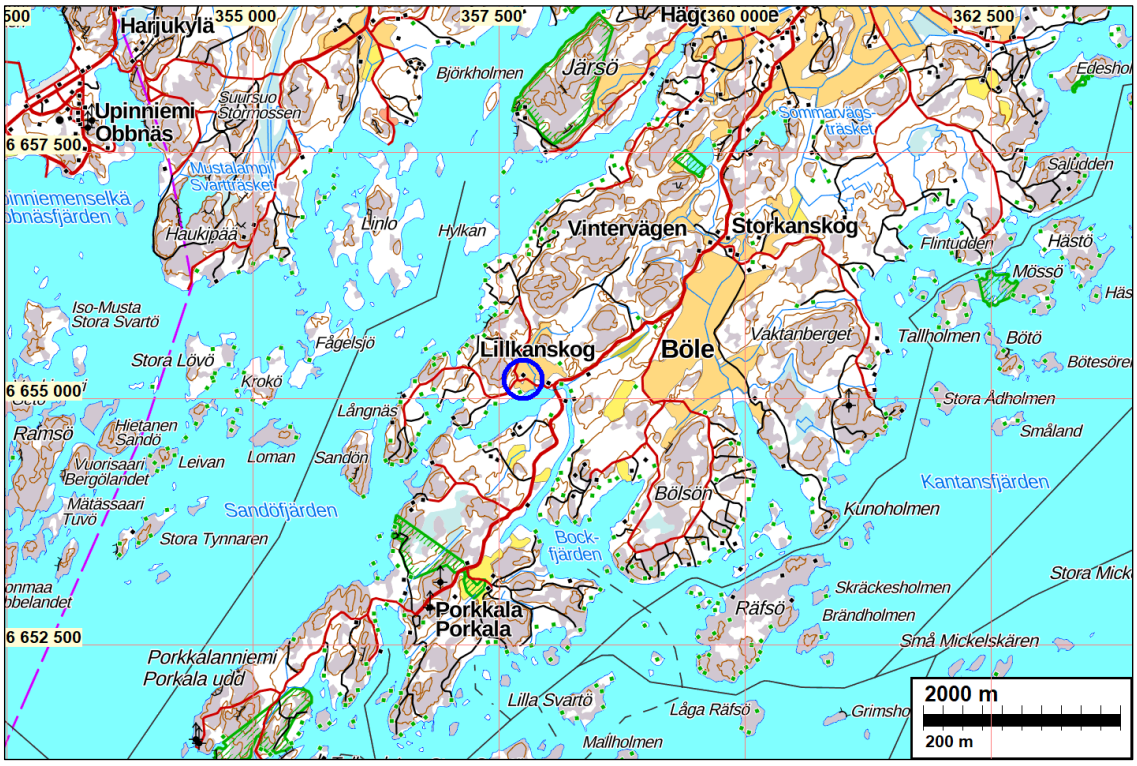
Maastotyö: 6.4.2021

Tilaaja: Elte Networks Oy

Tekijät: Maastotyö: Janne Soisalo Raportti: Janne Soisalo

Tulokset: Konekaivussa ei tullut esille arkeologisia jäännöksiä tai löytöjä.

Muita tietoja: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN ja N2000 järjestelmissä. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 6/2020, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 4/2021. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia, ja ne ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä. Kuvaaja: J. Soisalo

Tutkimusalue sinisen ympyrän sisällä.

Valvonta

Kirkkonummen Porkkalassa asennettiin maakaapelia, joka kulki osittain muinaisjäännöksen Kirkkonummi, Lillkantskog (mj rek 1000021591) alueella. Museovirasto oli antanut 7.11.2019 lausunnon, jonka mukaan muinaisjäännösalueella ja sen välittömässä läheisyydessä kulkeva maakaapelilinja tuli kaivaa arkeologin valvonnassa, mikäli tätä linjaa ei voitu muuttaa kulkemaan muinaisjäännösalueen ulkopuolelta. Eltel Networks Oy tilasi valvonnan Mikroliitti Oy:ltä. Konekaivun valvonnan teki arkeologi Janne Soisalo tutkimuksen kannalta hyvissä olosuhteissa 6.4.2021.

Lillkantskogin (Lillakantskog) kylänpaikkaan liittyvät jäänteet ja rakenteet sijaitsevat Gållaksen talon ympäristössä, lähellä Långnäsintien ja Porkkalantien risteystä. Alueella on sijainnut 1500-luvun puolivälistä lähtien Lillkantskogin kylänpaikka, joka on todettu arkistotutkimuksessa (Haggrén 2005). Verotietojen ja karttojen mukaan paikalla oli vuonna 1540 kolme taloa. Muinaisjäännösrekisterin tietojen mukaan keskiaikaisen kylän pellot sijaitsevat nykyisen maatilan pohjois- ja eteläpuolella. Tontin pohjoispuolelta havaittiin inventoinnissa (Perttola et al. 2012) tasainen alue, jossa on maakumpuja, jotka ovat mahdollisesti olleet uuneja tai muita samankaltaisia rakenteita. Ennen kaivuun aloittamista tulevan kaapeliojan linja tarkastettiin silmämääräisesti, eikä tällöin havaittu linjalla mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Kaapelioja kulki ensin Långnäsintien vieressä ja vedettiin tieltä kohti pohjoista, kiertäen mäellä sijaitseva Gållaksen talon pihapiiri ja Kantskogin kylätontti. Kierrettyään mäen, kaapelioja kaartoi takaisin Långnäsintielle. Kaivaminen oli alueella paikoin haastavaa, sillä kallio ulottui monin paikoin aivan maanpintaan saakka. Lisäksi Långnäsintien vieressä oli talojen kivijalkoja, jotka haluttiin säilyttää ehjinä, vaikka kaapelioja jouduttiin kaivamaan niiden lomitse. Kivijalat kuuluvat paikalla käyneen informantin mukaan Porkkalan parenteesiajan aikana puretuille ulkorakennuksille. Tietoa tukee myös niiden vierestä kaivamisen yhteydessä löydetyt rikkoontuneet esineet, kuten posliini ja rikkinäiset pullot, jotka ajoittuvat 1900- luvulle.
Kaapelioja kaivettiin suurimmalta osin kylätontin alapuolella olevalle tasaiselle pellolle. Runkolinjan lisäksi kaapeliojaan tehtiin kaksi haaraa, joista toinen kulki idästä Gållaksen talolle ja toinen jatkui Gållaksen tontin länsipuolelta pelon halki kohti Talvitietä. Kaivannon syvyys oli noin metrin, leveys suurimmillaan 1.5 metriä, sillä kallioisissa kohdissa jouduttiin avaamaan maata leveämmin.

Kaivuutyö tehtiin varovasti maata pois siivuttaen. Gållaksen talon itäpuolella maaperä oli pinnaltaan multaista ja noin 30 cm syvyydessä se muuttui soraksi. Pinnalla olevasta multaisesta maasta saatiin sieltä täältä havaintoja tiilen muruista ja modernista roskasta, jota oli paikoitellen runsaastikin. Tunnistettavat esineet, kuten pullonkorkit ja posliinin sirpaleet ajoittuvat 1900- luvun loppupuolelle. Mäen pohjoispuolella kaapelioja kaivettiin kesannolla olevaan peltoon, joka oli pääasialliselta maalajiltaan savinen. Pellon kyntökerros oli täällä mullansekaista savea ja muuttui noin 30 cm syvyydessä puhtaaksi saveksi. Myös Gållaksen tontin länsipuolella pelto oli maaperältään edellä mainitun kaltainen. Täälläkin pellon pintamaassa oli havaittavissa paikoitellen 1900- luvulle ajoittuvaa roskaa. Valvonnan aikana ei saatu mitään havaintoja kiinteistä muinaisjäännöksistä tai niihin liittyvistä irtolöydöistä.

12.4.2021

Janne Soisalo
Mikroliitti Oy

Kaivannon sijainti merkitty sinisellä viivalla.

Vasemmalla: Tutkimusaluetta ennen kaivamista. Kuva luoteeseen. *Oikealla*: Parenteesin aikana puretun rakennuksen kivijalkaa. Kuva länteen.

Vasemmalla: Kaapelioja kaivettuna Gållaksen itäpuolella. Kuva luoteeseen. *Oikealla*: Kaivanto Gållaksen länsipuolella. Kuva koilliseen.

Vasemmalla: Kaapeliojan Gållaksen taloon johtava haara. Kuva länteen
Oikealla: Kaapeliojan profiilia Gållaksen taloon johtavassa haarassa.

Vasemmalla: Kaapeliojan profiilia Gållaksen itäpuolella.
Oikealla: Kaapeliojan profiilia Gållaksen länsipuolisella pellolla

Lähteet

Haggren, G. 2005. Arkistotutkimus (raporttia ei saatavilla).

Perttola, W., Halinen, P. ja Rosendahl, U. 2012. Porkkalan- ja Upinniemen arkeologinen inventointi. Helsingin yliopisto.